

REVISTA PRESEI

BULETIN SĂPTĂMÂNAL AL DIRECȚIUNII PRESEI ȘI INFORMAȚIILOR
DIN MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

Nr. 28.

Joi, 23 Iulie 1936

S U M A R :

I. PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

	Pag.		Pag.
a) POLITICA EXTERNĂ :		Presa elvețiană	547
Presa franceză	546	„ greacă	547
„ engleză	546	„ sovietică	547
„ germană	546	„ bulgară	547
		„ olandeză	5 8

II. CONVORBIRILE ANGLO-FRANCO-BELGIENE DELA LONDRA

	Pag.
Presa engleză	548
„ franceză	549
„ sovietică	550

III. ACORDUL GERMANO-AUSTRIAC

Presa germană	551
„ engleză	551
„ sovietică	552

IV. CHESTIUNEA DANZIGULUI

Presa polonă	552
„ franceză	552

V. CONFERINȚA DELA MONTREUX

Presa franceză	553
„ engleză	553
„ germană	554
„ sovietică	554
„ greacă	555
„ iugoslavă	555
„ polonă	555

VI. SITUAȚIA DIN SPANIA

Presa engleză	556
„ sovietică	556

PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

POLITICA EXTERNĂ

Presă franceză.

Ziarele din 16, 17 și 18 Iulie reproduc pe larg ultimul comunicat dat de către Consiliul de Miniștri român care aprobă, în mod absolut, politica externă a d-lui Titulescu, așa precum a condus-o până acum.

Ziarele subliniază declarația guvernului, prin care acesta se solidarizează cu politica ministrului nostru de externe, recunoscând marea importanță a acestui comunicat pentru viitorul acțiunii internaționale a României.

Astfel, d-na Geneviève Tabouis, în L'OEUVRE, constată că succesul d-lui Titulescu, în România, a înlăturat toate sunurile care au circulat până acum.

LA TRIBUNE DES NATIONS, sub semnătura d-lui Bernard Savigny, într'un articol intitulat: „Sforțarea României nu va fi întreruptă“, scrie, între altele:

„Planurile interne și externe se confundă la majoritatea popoarelor. În România propaganda germană este teribil de agresivă și este absolut cert că dânsa a obținut succese. Dar Rusia Sovietică este vecină și, ceea ce e mai mult, este că ea a acceptat să recunoască anexarea Basarabiei. E un punct important.

„În schimb România poate ea spera că Ungaria, că Bulgaria, vor uita vreodată că o parte din vechiul lor teritoriu este azi românesc?

„Aceasta înseamnă că interesele României în cer să se sprijine pe Rusia Sovietelor, pe Mica Înțelegere, pe Înțelegerea Balcanică și deci pe Franța și pe Anglia, căci nu ne putem închipui în Europa anarhică din 1936, ca Franța și Anglia să nu fie unite.

„D. Titulescu a apărut mereu această politică și mereu dânsa i-a permis să triumfe. Ministru al afacerilor străine al unui cabinet național-țărănist, el a fost francofil; ministru al afacerilor străine al unui cabinet liberal, el este francofil“.

Autorul se ocupă apoi de însemnătatea rolului pacifist al Micii Înțelegeri și al Înțelegerii Balcanice, și conchide cu următoarele:

„D. Titulescu, unul din marii animatori al acestor două grupări, nu va putea decât să aducă mari servicii politicii de securitate europeană, susținută de Londra și de Paris“.

Presă parisiiană din 19 Iulie, reproduce interview-ul acordat de către d. ministru N. Titulescu ziarului „Universul“, subliniind pasajul: „Voiesse pacea. Dacă toată lumea voiește pacea, soluția e simplă. Să formăm frontul unic al păcii“.

L'INTRANSIGEANT comentând aceste declarații, sub semnătura d-lui Jean Thouvenin scrie, între altele:

„Ne este agreabil să constatăm că opera de clarificare a d-lui ministru al afacerilor străine român a permis să se risipească complet unele nedumeriri care își făcuseră loc în sferele diriguitoare românești.

„Lunga întrevvedere pe care d-l Titulescu a avut-o cu M. S. Regele Carol, schimburi de vederi cu membrii guvernului și cu principalii șefi de partide, au procurat d-lui Titulescu toată liniștea necesară pentru a-i permite să continue cu o autoritate sporită sarcina pacifică pe

care și-a impus-o. Astfel, opera de însănătoșire internă pe care a realizat-o omul de Stat român trebuie să aibă repercusiuni certe asupra operii sale externe. Nu ne miră în aceste condițiuni că d-l N. Titulescu a fost nevoit să facă declarații care confirmă tendințele politice tradiționale pe care le-a practicat întotdeauna România“.

Ziarul francez, după ce reproduce unele pasagi din discursul ministrului nostru de externe, privitor la Franța, conchide cu următoarele:

„În actualele împrejurări, aceste cuvinte omagiale constituie cel mai solemn dintre avertismente pentru acei care încearcă în Balcani să arunce turburare și discordie. De aceea, noua victorie pe care a câștigat-o d. Titulescu trebuie să fie considerată ca un triumf al ordinii și al păcii“.

Presă engleză.

Declarațiile d-lui Titulescu către ziarul UNIVERSUL, transmise în străinătate de Agenția Rador, sunt reproduse pe larg și comentate de marile ziare engleze din 18 Iulie 1936.

THE DAILY TELEGRAPH constată că „deși ele au fost moderate ca formă, totuși ele cristalizează politica urmărită de d-sa la Geneva și la Montreux. D-sa, adaugă ziarul, fiind convins că pericolul de războiu este foarte mare, a căutat să întărească sistemul care îmbrățișează Mica Înțelegere și Înțelegerea Balcanică, prin încheierea unei alianțe în Marea-Neagră.

„Aceasta ar fi obligat: Rusia, România, Bulgaria și Turcia să se sprijine reciproc în caz când una din ele ar fi atacată“.

NEWS CHRONICLE reproduce pasajii din declarațiile făcute de d. Titulescu, cu privire la politica externă a României, având convingerea că ele vor avea o mare influență asupra afacerilor europene.

THE MANCHESTER GUARDIAN deduce din declarațiile d-lui ministru Titulescu, pe care le reproduce aproape în întregime, că relațiile dintre Rusia și România au progresat în urma reluării activității comerciale între ambele țări.

De asemenea, ziarul insistă asupra sentimentelor de prietenie pe care România le are față de Italia și de Germania.

TIMES publică o lungă dare de seamă, subliniind „însemnătatea excepțională“ a declarațiilor și scoțând în evidență diferite pasagi.

Presă germană.

Ziarul FRANKFURTER ZEITUNG din 18 Iulie publică sub titlurile: „România și chestiunea strâmtorilor. Grijiile d-lui Titulescu“ un articol în care, între altele scrie:

„Niciun om politic din Statele Sud-Est europene — abstracție făcând numai de decedatul Elefterios Venizelos — n'a făcut să se vorbească despre el așa de mult în ultimii ani, ca de cărmuitorul politicii externe române. În ce privește activitatea covârșitoare a lui Titulescu, s'a încercat până acum să se stabilească o greșită corelațiune între importanța României în marea politică și

rolul pe care ministrul său de externe l-a jucat la Geneva. Din punct de vedere românesc aceasta este un avantaj (ein Positivum); deși s'a dovedit destul de des cât de ușor au trecut marile puteri peste interesele Statelor mici (chiar dacă erau legate de ele prin alianțe și amicitii). Titulescu însă este un om politic peste care nu se poate trece așa de ușor. Spirit ascuțit, glumeț, plin de temperament, cu dar oratoric deosebit, toate acestea fac dintr'însul un membru prețuit al Ligii și un adversar temut chiar pentru reprezentanții marilor puteri.

„Câteodată temperamentul lui îl covârșește și-l duce dincolo de țintă. De obicei însă isbuenirile de temperament ale lui Titulescu sunt totdeauna în serviciul intențiilor sale politice. Aceasta e valabilă și pentru atitudinea sa la Montreux, când înainte de plecarea sa la gară a mai reapărut odată în ședința conferinței și cu degetul arătător ridicat, și cu vocea fulgerândă le-a spus reprezentanților Marii Britanii, stăpânitoarea mărilor, tot ce avea pe suflet, toată cazania ca să-și ușureze sufletul și le-a aruncat în față al său „nu, nu niciodată“ (non possumus)“. În realitate chestiunea strâmtorilor mărilor are pentru România o importanță vitală și ar fi să nesocotim adevăratul sens al politicii lui Titulescu, dacă n'am vedea în ea decât o acțiune ajutătoare pentru Paris și Moscova.

„România se simte amenințată de revizionismul maghiar și fiindcă singurul ținut locuit compact de unguri (secuimea) este cuprins în teritoriul ei, în centrul Statului, despărțit de Ungaria de alte largi ținuturi populate de români, revizionismul maghiar nu vede nicio putință de compensații mici teritoriale care să profite Ungariei. De aici isvorăște dârza ținută antirevizionistă a lui Titulescu. Această politică nu e în adâncurile și temeiurile ei nici anti-germană nici anti-italiană, însă ea trage consecințele din legăturile prietenești pe care Berlinul și, în special Roma, le au cu Budapesta și deci România caută să-și asigure sprijinul puterilor apusene și în special al Franței, pentru eventualitatea când chestia revizionismului ar fi să se desfășoare.

„Multă vreme România a fost față de Rusia Sovietică tot așa de neînerezătoare ca și față de Ungaria. Ca și împotriva Budapestei, România a căutat să-și asigure sprijinul puterilor apusene și al Poloniei contra Moscovei. Schimbarea politicii franceze a silit România să-și caute asigurarea hotarelor ei de răsărit, într'o politică de amicitie față de Moscova.

„România are un interes vital ca vapoarele de războiu franceze, transporturile de trupe și vasele cu munițiuni să poată trece libere prin strâmtorile mărilor.

„De aci isvorăște și dârzenia cu care Titulescu s'a împotrivit englezilor la Montreux: atunci când a spus că niciodată nu-și va pune semnătura sub un acord care ar tăia României putința de ajutor al aliaților ei. Înțelegerea la care s'a ajuns între timp asupra dreptului de liberă trecere a vapoarelor în timp de războiu, pare să fie acceptabilă Bucureștilor“.

„O nouă orientare de politică externă este imposibilă pentru România, — încheie ziarul — deoarece o țară mică e recomandabil ca mai întâi să-și clarifice poziția sa în lagărul marilor puteri. Dacă această nouă orientare s'ar produce în vreun chip oarecare, care ar da României posibilități de întărirea securității sale, apoi aceasta trebuie s'o așteptăm dela conducătorul abil și încercat al politicii externe române, ca el s'o facă și să nu lase opoziției să o manevreze contra politicii sale externe“.

Presa elvețiană.

In numărul din 16 Iulie, JOURNAL DES NATIONS, sub titlul: „Situația în politica românească s'a limpezit prin intervenția d-lui Titulescu“, subliniază comunicatul Consiliului de Miniștri, prin care se aprobă pe deplin politica externă a d-lui Titulescu și i se exprimă profundă recunoștință a guvernului pentru opera realizată, precum și încrederea sa nemărginită în îndeplinirea misiunii ministrului afacerilor străine al României.

Ziarul redă, pe larg, rezoluția Consiliului de Miniștri, relevând că, ea a produs o adâncă impresie în toate cercurile politice și diplomatice din București, și că „ea consacără triumful integral al principiilor pentru care d. Titulescu a crezut că trebuie să părăsească Conferința dela Montreux, pentru a merge la București“.

Presa greacă.

LE MESSAGER D'ATHÈNES din 17 Iulie, comentând ultimul comunicat oficial al guvernului, scrie că schimbarea în perspectivă pe care unele ziare o anunțau, privitor la o nouă orientare politică a României, sunt complet contrazise de acest comunicat.

„Această notă oficială, continuă ziarul grec, dă situației o formă eu totul nouă.

„Ministrul care conduce de atâția ani politica străină a României a imprimat acestei politici nota personalității sale.

„El s'a identificat cu ea. Chiar acum de curând, întrunirea, la București, a șefilor de Stat ai Micii Înțelegeri, apoi, imediat după aceasta, Conferința presei, Înțelegerii Balcanice, i-au procurat ocazia de a afirma din nou, cu tărie, principiile fundamentale. Deci, comunicatul oficial nu lasă loc nici unei obscurități, nici unui echivoc.

„Menținerea d-lui Titulescu în guvern reprezintă o voință foarte clară, care consistă în a păstra fosta poziție a României în fața noilor formații în Centrul Europei. D. Titulescu, a arătat, de altfel, într'o împrejurare precedentă, că retragerea nu este la dânsul o manevră. El nu revine decât dacă are asigurări că poate merge, ferm, pe calea pe care o crede cea bună, pentru țara sa. El și-a părăsit, odinioară, postul său, în plină șovăire a politicii externe. Dar de când și l-a reluat, această politică s'a consolidat în mod absolut“.

Același ziar, cu data de 18 Iulie, reproduce fragmente întregi din interview-ul acordat de d. ministru Titulescu ziarului „Universul“.

Presa sovietică.

IZVESTIA din 20 Iulie reproduce declarațiunile d-lui Titulescu, cu privire la politica externă a României, subliniind importanța pe care o atribue ministrului nostru de externe alianței cu Franța și U. R. S. S., alături de Mica Antantă și Înțelegerca Balcanică.

Presa bulgară.

Ziarul UTRO din Sofia, cu data de 16 Iulie, publică sub titlul: „Tătărescu își exprimă o deplină încredere în Titulescu“, o corespondență din București, în care scrie între altele:

„Armonia dintre ministrul de externe Titulescu și unii dintre membrii cabinetului, a fost restabilită, fapt confirmat și de comunicatul oficial, dat după terminarea ședinței Consiliului de Miniștri. La acest consiliu, prezidat de d. Tătărescu, d. Titulescu a făcut o largă

expunere asupra politicii externe. Consiliul de Miniștri, în unanimitatea sa, s'a solidarizat cu politica lui Titulescu, exprimându-i o profundă recunoștință pentru opera d-sale, totodată o încredere completă“.

Presa olandeză

Ziarul HET VADERLAND, din 16 Iulie, publică un lung articol, consacrat personalității și operii diplomatice a d-lui Titulescu, ministrul afacerilor străine, relevând viguroasa personalitate, dovedită de d. Titulescu în politica europeană și puterea sa de combativitate în lupta pentru menținerea păcii.

După ce face un portret al d-lui Titulescu și un rezumat al activității sale diplomatice, stăruind asupra operii sale la ambele conferințe dela Haga, activitate care a rămas în memoria celor ce au fost martorii desfășurării ei, articolul declară că dacă d. Titulescu arată o energie neînfrântă în apărarea intereselor României, el dă totdeauna dovadă de o înaltă înțelegere a tuturor intereselor în prezență.

CONVORBIRILE ANGLO-FRANCO-BELGIENE DELA LONDRA

Presa engleză.

DAILY MAIL din 14 Iulie susține teza de înarmare, ca să arate că „Anglia vrea securitate absolută în Vest, cea ce însemnează că va susține ea integralitatea Belgiei, Olandei și a Franței să fie apărate“; dar că „se va nelișiști până în măsura de a face războiul, pentru orice s'ar întâmpla în altă parte a Europei și cu deosebire în răsărit“.

Ca să illustreze acest lucru redă pasagii din declarațiile d-lui Pirow, ministrul apărării naționale din Africa-de-Sud, care, vizitând Londra, a căpătat informațiile cele mai precise în privința atitudinii Angliei în politica sa externă.

„Am constatat, declară d. Pirow, că în Anglia se crede că țara se reînarmează, nu pentru că vrea războiul, ci pentru că ne mai fiind puternică își poate păstra independența de acțiune și odată cu aceasta pacea în Europa.

„In cercuri foarte influente domnește părerea că nu poate exista o bază permanentă pentru un acord pașnic cu Germania, decât numai dacă li se dă germanilor compensații adecuate pentru coloniile lor, adică compensații teritoriale, dar nu în altă parte a lumii, ci în Africa“.

MORNING POST din 16 Iulie este informat din Berlin, din sursă serioasă, că guvernul german prepară să înmâneze celui englez un memoriu, explicând noul acord cu Austria, dând să înțeleagă Angliei că acesta este răspunsul formal la chestionarul englez, privitor la planul d-lui Hitler, pentru asigurarea unei lungi perioade de pace în Europa.

Un alt svon care circulă în cercurile diplomatice, bine informate, dar pe care ziarul îl redă sub rezervă, este că memoriul german va cuprinde câteva noi și surprinzătoare propuneri pentru o cooperare anglo-germană.

DAILY TELEGRAPH din 17 Iulie anunță hotărârea Consiliului de Miniștri englez, de a adera la politica de a lucra pentru o soluție generală a problemelor europene.

„De aceleași însușiri, adaugă ziarul, dă dovadă d. Titulescu în strădania sa de a menține un sistem general pentru întărirea păcii europene.

„In declarațiile sale, din toamna trecută, în fața Parlamentului român, dacă d. Titulescu n'a ascuns greutățile ce trebuie să le înfrângă politica României, el a arătat și toată măiestria diplomatică ce a trebuit să folosească pentru a le învinge.

„In aceste condițiuni, o schimbare a politicii României ar fi foarte periculoasă“, iar ziarul crede că „cele publicate, în acest sens, se vor vedea desmințite de fapte“.

„In ceea ce privește direcțiunea politică, d. Titulescu este mai mult decât oricare omul Românilor. D. Titulescu ține seama de fapte ca om curajos și ca mare diplomat, având întotdeauna aceeași țintă: consolidarea păcii europene. Din această cauză, încheie ziarul, nu este un noroc numai pentru România că d. Titulescu păstrează conducerea politicii ei în vremurile prin care trece Europa“.

După ce arată care sunt motivele ce au determinat guvernul englez la această hotărâre, spune că în Londra se formează opinia cum că în curând va lua ființă o nouă și strânsă grupare de puteri, al cărei început se va face prin discuțiile a 5 puteri, printre care vor fi cuprinse Germania și Italia.

Restul ziarelor își arată credința că conferința puterilor locarniene va avea totuși loc în curând, iar TIMES constată că politica Angliei începe a lua o formă precisă.

Asefel, în articolul de fond respectiv, anunță că guvernul britanic a acceptat, după insistențele guvernului francez, ideea convocării unei conferințe la care să asiste numai trei din puterile locarniene. Italia refuzând să participe atâta timp cât garanțiile mediteranene nu vor fi desființate și cât timp Germania nu va fi invitată la conferință.

„Guvernul britanic însă precizează că această soluție constituie numai o primă fază din planul ce și-a propus pentru pacificarea Europei și că în viitor Marea Britanie, Franța și Belgia, vor avea să considere o nouă înțelegere cu Germania bazată pe planul larg pacifist propus de d. Hitler“.

DAILY HERALD din 18 Iulie consideră ca binevenită hotărârea de a se ține o conferință a celor trei Puteri, în timpul săptămânii viitoare și crede că puterile participante vor depune toate eforturile pentru a pacifica Europa și că nu vor uita că pacea este indivizibilă, astfel că pentru a obține securitate în apus, ele trebuie să rezolve mai întâiu problemele din răsăritul Europei.

THE DAILY TELEGRAPH din 18 Iulie referitor la conferința celor trei Puteri, care urmează să se întrunească la Londra, scrie că guvernul britanic s'a exprimat în sensul că „participarea sa la această conferință are drept scop unic hotărârea condițiilor în care Germania să fie invitată a participa la o discuție generală a problemelor europene, care ar avea loc după terminarea vacanțelor“.

DAILY MAIL din 18 Iulie ocupându-se de atitudinea pe care o va avea Franța la viitoarea conferință locarniană, care se va ține la Bruxelles, în Septembrie, crede și ști că „în vreme ce ea se va opune cu tărie unei astfel de conferințe plenare pe motivul că ea ar putea avea ca rezultat anularea garanțiilor britanice pe Rin, ea va accepta totuși ideea convocării unei conferințe, la care ar fi invitate în special Cehoslovacia și România“.

OBSERVER din 19 Iulie anunță că întrunirea celor trei puteri locarniene la Londra a fost fixată pentru joi 23 Iulie, dar nu este sigur dacă conferința completă locarniană, căreia întrunirea de joi îi este preliminară, se va mai ține. Constată că presa germană este plină de advertimente că Germania nu va participa la nicio conferință la care nu ia parte dela început.

Același ziar, în articolul de fond, scrie că Anglia trebuie să declare imediat, cu orice preț, pentru ce luptă; „dar angajamentele trebuie să fie cât mai mici posibile și cât mai strâns legate de apărarea Anglie. În niciun caz nu e de admis luarea vreunei obligații în răsărit.

„Anglia, adaugă ziarul, trebuie să fie liberă să judece orice împrejurare răsăriteană, obiectiv, conform cu meritele ei“.

TIMES din 20 Iulie crede că în cursul zilei de azi se va realiza un acord asupra programului conferinței anglo-franco-belgiene, care se întrunește miercuri la Londra.

„Programul, consacrat situației create după violarea pactului dela Locarno de către Germania și situației ce rezultă din nereușita tratativilor duse pe cale diplomatică cu Germania, va fi examinat în vederea unei noi conferințe eventuale la care ar fi invitate și Italia și Germania.

„Se crede că conferința anglo-franco-belgiană va dura două zile.

„Se afirmă că la Foreign Office se studiază un plan general, destinat să contribuie la organizarea păcii în Europa“.

Presă franceză.

Ziarele din 16 Iulie, aproape în unanimitate, cer ținerea conferinței dela Bruxelles la data fixată, și regretă ezitățile guvernului englez. Ele speră că până în cele din urmă argumentarea franceză, sprijinită și de Belgia, va fi luată în seamă la Londra.

LE MATIN scrie: „Este necesar ca Franța, Anglia și Belgia să se înțeleagă între ele înainte de a avea întrevederi cu Berlinul și Londra. Un acord între cele trei puteri ar avea cel puțin avantajul de a pune pe contractanți într-o situație mult mai puternică ca cea de până acum față de Reich, care a reușit să realizeze acordul cu Austria.

„Dacă întrevederile în trei nu se termină printr'un acord anglo-franco-belgian, atunci la ce să mai fie ele întreprinse?

„Să se bage bine de seamă: o amânare a conferinței locarnienilor ar fi o vizibilă încurajare pentru cei ce caută aventuri. O aventură periculoasă și de o deosebită amploare se anunță în direcția Cehoslovaciei.

„Reichul, liberat de unele dificultăți prin acordul austro-german, ar putea să se gândească din nou la Praga.

„În fața șovăelilor britanice se ridică o îngrijorătoare continuitate de vederi de-a-lungul loviturilor de teatru ale politicii hitleriste.

„A sosit momentul ca Londra să se hotărască să răspundă la apelul politicii franceze și să ia măsuri pentru refacerea păcii“.

L'OEUVRE explică șovăelile Londrei prin dorința Angliei de a încerca toate mijloacele care îi stau la dispoziție, pentru a hotărî Germania la o colaborare:

„Manevra este clasică. Anglia caută să abată conferința dela scopul ei normal.

„Acest scop era „transformarea acordurilor între statele majore ale celor trei țări într'o colaborare mai strânsă în cazul unui eșec al negocierilor cu Germania“.

Conferința dela Bruxelles continuă să rețină atenția ziarelor din 17 Iulie.

LE JOURNAL scrie în această privință: „Se poate afirma acum că, dacă nu se ivește un eveniment cu totul neprevăzut, conferința puterilor locarniene se va ține la Bruxelles sau la Londra. Într'adevăr englezii nu au pronunțat niciun cuvânt care ar fi putut fi luat drept un „nu“ oficial“.

În ECHO DE PARIS, Pertinax precizează: „Conferința Statelor locarniene se va ține cu toată abținerea Germaniei și a Italiei. A rămas însă stabilit că nici Franța și nici Belgia nu vor cere d-lui Eden să constate că negocierile angajate ar fi eșuat și că, în consecință, este cazul să fie aplicată scrisoarea adresată de către Foreign Office la Paris și Bruxelles, în ziua de 1 Aprilie 1936.

„Misiunea conferinței va fi să determine procedura ce urmează a fi luată, pentru ca Germania să fie adusă să explice atitudinea sa în principalele chestiuni europene“.

Pertinax scrie că, în legătură cu aceste lămuriri, guvernul britanic are de gând să trimeată pe lordul Halifax într'o misiune la Berlin“.

Ziarele din 18 Iulie dau notă cu satisfacție că în cele din urmă Anglia, Franța și Belgia au fixat să se întrunească la Londra la 22 sau 23 Iulie. Ele subliniază necesitatea unei asemenea întrevederi și regretă faptul că Anglia a pus unele condiții restrictive.

„Punctul de vedere francez a izbutit să se impună, subliniază PETIT PARISIEN. Ziarul notează apoi că din cauza Angliei cadrul întrevederii va fi „strict limitat“, și încheie:

„În actualele împrejurări conversațiile directe între conducătorii politicii ai Franței și Angliei nu pot decât să fie de cea mai mare utilitate. Trebuie deci să ne felicităm că această întrevedere tripartită va avea loc“.

D-na Tabouis scrie în L'OEUVRE:

„Scopul foarte precis pe care și-l propune guvernului francez este să obțină dela conferință în trei ca să se fixeze nu numai programul viitoarei conferințe în cinci dar și că, în cazul că Reichul va cere o modificare a angajamentelor Franței pe restul continentului pentru a încheia un pact de securitate occidentală, să nu se exercite niciun fel de presiune asupra țării noastre pentru a se obține această modificare.

Pe lângă aceasta Franța va cere ca Anglia să ia în considerație faptul că negocierile cu Germania au eșuat, astfel încât trebuie puse în practică clauzele scrisorii engleze de garanție, care transformă conversațiile statelor majore, în prezent destul de rare, într'o colaborare mai constantă“.

Correspondentul din Londra al ziarului PETIT JOURNAL scrie:

„În cercurile bine informate se afirmă că Franța, Anglia și Belgia ar fi căzut de pe acum de acord să invite Germania și Italia să colaboreze cu ele la lucrările unei viitoare conferințe.

„Pe de altă parte se afirmă la Londra că Cehoslovacia și Germania sunt pe punctul de a întreprinde negocieri și că o călătorie a președintelui Beneș la Berlin trebuie considerată ca posibilă“.

Correspondentul din Berlin al ziarului francez LE JOURNAL din 18 Iulie scrie:

„Cercurile politice germane nu sunt mulțumite de felul cum se desfășoară negocierile în vederea convocării reuniunii puterilor locarniene la Londra.

„In aceste cercuri se afirmă că Anglia a cedat din nou Franței, după ce îi făcuse concesii considerabile la Montreux. Se afirmă de asemenea că guvernul francez ar căuta să obțină dela Anglia anumite angajamente militare, înainte de o reuniune în cinci sau în șase).

Ziarele din 21 Iulie, acordă cea mai mare atenție viitoare conferințe dela Londra, care, după informațiile presei, se va întruni Joi.

PETIT PARISIEN scrie:

„Se crede că în curând va fi dat publicității un comunicat definitiv, în care se va preciza scopul și însemnătatea conversațiilor franco-belgo-engleze.

„D. Yvon Delbos, ministrul facerilor străine, va putea să plece mâine la Londra. D. Leon Blum, reținut de mai multe chestiuni, la Paris, nu va putea să vină la Londra decât Joi dimineață, când va lua un avion.

„In cazul când comunicatul oficial prealabil nu va fi întocmit la timp, reuniunea celor trei puteri ar putea, după cât se crede la Paris, să fie convocată pentru Luni, 27 Iulie, după ceremonia franco-canadiană dela Vimy“.

L'OEUVRE precizează:

„In comunicatul final, Franța va insista că, înainte de anunțarea unei conferințe în cinci, să se publice că dacă unii delegați o vor cere, vor fi chemate să ia parte la această conferință și alte mari puteri“.

Ziarele din 22 Iulie, se silesc să desprindă spiritul în care se vor desfășura conversațiile anglo-franco-belgiene la Londra.

„In starea de față a Europei, scrie PETIT PARISIEN, și a doua zi după evenimentele rezultând din inițiative dictatoriale, consultația poate exprima voința celor trei guverne supuse controlului parlamentar, de a relua conducerea afacerilor europene. Dacă din deliberările de Joi va ieși o astfel de afirmație, conferința nu va fi fost zadarnică“.

EXCELSIOR scrie:

„Este bine că guvernele francez și belgian au obținut din partea guvernului britanic amintirea oportună a aranjamentului din 19 Martie, dela Londra, specificând menținerea garanțiilor pactului locarnian „în perioada de conciliațiune“.

„Ce va face Anglia dacă perioada de conciliațiune se sfârșește fără succes, sau dacă insuccesul nu ar putea fi evitat decât cu prețul unor concesii imposibil de luat în considerare sub unghiul demnității, independenței și intereselor vitale ale unor anumite State europene?

„Aceasta este toată enigma conversațiilor tripartite dela Londra“.

In ECHO DE PARIS Pertinax scrie:

„Punctul de plecare și punctul de sosire al conversațiilor sunt foarte vag definite în comunicatul publicat ieri. Prin nota dela 29 Martie, d. Hitler s'a angajat să nu întărească garnizoanele din Rhenania, până la data de 1 August, ca să permită desfășurarea negocierilor într'o atmosferă calmă. Ne apropiem de seadentă, iar Germania, prin mutismul său prelungit, în fața chestionarului britanic, este răspunzătoare de timpul pierdut. Care va fi atitudinea puterilor locarniene dacă se va relua mișcarea înainte a Reichswehrului?

„In realitate, toată problema actuală a securității europene va fi abordată la Londra, indiferent de nuanțele divergente ale celor trei națiuni deopotrivă pacifice, scrie PETIT JOURNAL.

Presa sovietică.

JOURNAL DE MOSCOU, în editorialul său din 14 Iulie, scrie relativ la această chestiune: „Prin demonstrația de întărire a influenței sale în Europa centrală. Germania va încerca, de sigur, s'o utilizeze în decursul unor conversații ulterioare, asupra diverselor chestiuni, care, precum a arătat-o Chestionarul Angliei, nu sunt fără interes pentru această țară.

„Astfel, se observă actualmente, cu toate că va fi probabil de scurtă durată, o presiune comună a Italiei și a Germaniei asupra Angliei.

„E totuși dubios că acest nou factor al politicii europene, pe care trebuie să-l reprezinte faptul apropierii italo-german, să atingă o cotă prea ridicată în bursa politică. Faptul real rămâne. E începutul ofensivei pe care Germania o încearcă pentru revizuirea granițelor sale, și acest fapt, în foarte scurt timp, va juca, de sigur, un rol decisiv în orientarea politicii europene“.

PRAVDA, din 15 Iulie, comentează pozițiunea Angliei, spunând între altele:

„In momentul de față se poate deduce precis că Anglia va ceda presiunii italo-germane în două chestiuni: invitarea Germaniei la conferință și chestiunea anulării obligațiilor de asistență mutuală în Marea Mediterană.

„De fapt, Anglia, încercase de mult să convingă Franța de necesitatea participării Germaniei la conferința dela Bruxelles. Ambasadorul Angliei din Bruxelles, primise instrucțiuni, de a convinge guvernul belgian, de necesitatea publicării unei declarațiuni în care să se arate scopurile conferinței: încheierea unui pact al țărilor apusene din Europa și reîntoarcerea Germaniei în Societatea Națiunilor.

„Dar, dacă Londra susține atât de mult participarea Germaniei la conferință, în ce privește lichidarea asistenței mutuale din Mediterană, Anglia nu pare tot atât de dispusă.

„In genere, putem constata ușor că niciodată dela războiu încoace, influența Mării Britanii și a Franței nu a avut așa de puțină importanță ca acum“.

ACORDUL GERMANO-AUSTRIAC

Presa germană.

Presa germană continuă să se bucure de încheierea acordului germano-austriac, evidențiând foloasele pacifice, culturale și economice, isvorite din această înțelegere.

Astfel: BERLINER BÖRSENZEITUNG, din 17 Iulie, scrie:

„După atâta vrajbă și frământări dușmănoase, care încreteau frunțile fiilor celor două patrii germane: Germania și Austria, iată prin acordul de frățietate austro-german, încheiat deunăzi, frunțile s'au descrețit și în tot cuprinsul celor două patrii germane, vedem iar figuri vesele și bucuroase, fețe de oameni mulțumiți, satisfăcuți, că s'a înlăturat intriga, vrajba și oarba neunire dintre frați și voia bună a cuprins toate sufletele.

„La această bucurie s'a adăugat și aceea a Ungariei, care a fost printre puținele națiuni străine, care s'au bucurat sincer și din toată inima de bucuria noastră, socotindu-se strâns legată de politica germano-austriacă, asigurătoare de pace și de bună învoire între oameni și popoare. N'o vom uita, fiindcă mărturisim, că ne-a căzut bine bucuria ei la bucuria noastră”.

Ziarele germane din 18, 19 și 20 Iulie mai reproduc firave ecouri de opinie publică privitoare la acordul germano-austriac, subliniind că în țările germanice sau aliata Germaniei, ca: Italia, Polonia și Ungaria, protocolul dela Viena, Schuschnigg-von Papen a găsit un răsunset de sinceră aprobare și susținere din cele mai calde. Nu tot astfel s'a întâmplat în celelalte țări, unde acordul e privit nu numai cu neîncredere, dar cu vădită dușmănie și cu învinuiri de nesinceritate din partea semnatarilor.

Presa engleză

DAILY TELEGRAPH din 15 Iulie este informat de către trimisul său special la Viena, cum că în afară de protocolul oficial dat publicității, mai este și un „acord între gentlemenii”, între ambele țări, care pe lângă altele atinge și chestiuni militare. De exemplu, printre punctele care nu s'au dat publicității sunt și următoarele:

„Austria se obligă a nu ridica timp de trei ani de zile chestiunea Habsburgilor, iar aceștia să nu fie recunoscuți oficial.

„Printr'o clausă introdusă în urma insistenței Italiei, Austria va avea mână liberă dacă se descoperă că Germania se amestecă în Austria”.

Această ziare, prin redactorul său diplomatic analizează rolul jucat de Italia în această chestiune, scriind între altele:

„In timp ce în momentul de față este în avantajul Italiei să apară ca sponsor al noului „front”, pretins ca rezultat din acordul anglo-german, la Londra, este o înclinare să privească activitatea recentă a d-lui Mussolini, ca un fel de politică pe termen scurt.

„Europa a suferit multe schimbări de când cu tripla alianță. Natural că grija cea mai imediată a Romei este să poată avea securitate pe frontiera Brenner.

„Teama de vreo lovitură nazistă, care ar fi adus la ușa Italiei un nou fel de fascism, s'a potolit acum odată cu garantarea independenței Austriei, dar orice extindere a influenței germane în Austria de sigur că ar provoca noi îngrijorări Italiei.

„Și atunci se înțelege de ce d. Mussolini vrea să-și illustreze întoarcerea sa către afacerile europene printr'un gest calculat, arătând puterilor sancționiste că Italia are prieteni în alte părți. Totuși d. Mussolini cunoaște mai bine ca oricine mentalitatea dictatorilor, dar se prea poate ca Roma să descopere mai târziu că a pierdut teren într'o regiune unde avea dorința specială să-și consolideze propria ei influență”.

MORNING POST, din 15 Iulie, analizează impresia produsă în diverse capitale europene de încheierea acordului austro-german, în special în Polonia și Cehoslovacia, ca să ajungă la concluzii că acest acord „este numai o probă a unor planuri mai largi pe care le are d. Mussolini în Europa”. Constată în același timp că apropierea dintre Berlin și Viena va ajuta mult consolidării economice din Europa centrală și celei dunărene.

Aceiași ziar documentează în articolul de fond respectiv, că „nu se poate ști nici prevedea cu adevărat care pot fi urmările acordului austro-german; arată că toate comentariile, fie cele care văd o înfrângere a d-lui Mussolini, fie acelea care nu văd nicio schimbare fundamentală în rivalitatea germano-italiană, precum și acelea care prevăd o reînviere a forței triplei alianțe, pot fi adevărate, însă unde zace adevărul nu poate fi cunoscut nici uneia din cele trei State, de oarece se poate presupune cu multă dreptate că fiecare își joacă cartea lui separat, iar rezultatul depinde de influența evenimentelor externe ce nu pot fi încă prevăzute de nici unul din cele trei State.

„Dintre aceste evenimente externe, continuă ziarul, e ușor de constatat că cele mai importante sunt reacțiunile altor State, ale Angliei de exemplu și ale Franței.

„In ce mod va accepta Franța primejdia disolvării noii sale prietenii cu Italia? Ce părere își va forma Marea Britanie despre o posibilă apropiere între Italia și Germania, ce contribuție la pacea europeană? Nu se poate nega, într'adevăr că pactul a creat o nouă situație, dar ce fel de situație este?”.

MANCHESTER GUARDIAN, din 16 Iulie, își arată părerea, prin corespondentul său diplomatic, că „acordul austro-german este socotit în cercurile engleze ca o jumătate de anchluss, adică pasul cel mai principal către o unire completă”.

Constată că rolul jucat de Italia, dacă a jucat vreunul, în această privință, rămâne obscur.

„E foarte posibil, adaugă jurnalul, că după cum poonezii, acordă Germaniei o anumită ascendență limitată în Danzig, cu speranța că această țară va lăsa Danzigul în pace, concentrându-se asupra Austriei, tot astfel și italienii acordă bucuroși o ascendență analogă Germaniei în Austria, cu speranță că aceasta se va concentra asupra Danzigului”.

Ziarul crede că în tot cazul ascendența Germaniei în ambele regiuni a mers mai departe decât doreau atât polonezii cât și italienii, și că nu este nicio perspectivă că se va mărgini numai la atât cât este azi. De aci deduce:

„Divergența de păreri între puterile care formează sistemul colectiv s'a adevărat din nou, drept o s'ăbiciune fatală față de unitatea țintei urmărită de Germania”.

Presa sovietică.

Ocupându-se de rezultatele probabile ale înțelegerii austro-germane ZA INDUSTRIALIZATUN din 15 Iulie constată „săvârșirea cuceririi pacifice a Austriei de către nazismul german“.

„Insuși guvernul austriac nu ascunde, continuă ziarul sovietic, că acest acord, care în chip formal recunoaște independența Austriei, oferă de fapt Germaniei mari posibilități de unificare a acestei țări, pe calea infiltrării economice.

„Cu toată stăruința presei austriace, de a dovedi că

propaganda național-socialistă rămâne interzisă în Austria, realitatea se arată a fi contrară acestor știri.

„Austria unificată înseamnă o amenințare pentru vecinii săi apropiați, înseamnă o punte de trecere a fascismului german spre bazinul dunărean și în Balcani.

Pe de altă parte presa germană își exprimă mulțumirea, subliniind strânsa colaborare germano-italiană, evidențiată mai ales de refuzul Italiei de a participa la conferința puterilor locarniene“.

In concluzie ziarul își exprimă părerea că o amânare a conferinței dela Bruxelles este foarte probabilă în situația actuală.

CHESTIUNEA DANZIGULUI

Presa polonă.

KURJER POLSKI din 19 Iulie, ocupându-se de chestiunea Danzigului, scrie:

„Dacă este vorba de Polonia, unanimitatea opiniei publice își găsește o expresie bine determinată în manifestațiile de protest ca și în presa tuturor organizațiilor care este de părere că ori care ar fi motivele ce au determinat jocul Senatului față de opoziție, interesele poloneze nu pot să fie expuse unor știrbiri. În afară de aceasta, Polonia fiind membră a Societății Națiunilor, va trebui să se ocupe împreună cu alții de rezolvarea chestiunii“.

WARSAWSKI DZIENNIK NARODOWY din 19 Iulie ocupându-se de aceeași chestiune remarcă: „Factorii politici din Danzig afirmă că dispozițiunile Senatului, reprezintă o chestiune internă a Danzigului. Insa această chestiune poate să fie altfel interpretată de acele cercuri politice din Societatea Națiunilor, care erau chemate să supravegheze interesele Constituției din Danzig și să păstreze inviolabilitatea ei.

„Ce va răspunde însă Societatea Națiunilor la această dispozițiune a Senatului, ar fi greu de prevăzut.

„Interesele Poloniei care sunt legate de Danzig, nu vor suferi probabil nicio atingere.

„Din punctul acesta de vedere, conchide ziarul, opinia publică polonă prezintă o perfectă solidaritate“.

GONIEC WARSAWSKI cu aceeași dată scrie: „Interesele și drepturile Poloniei și ale polonilor din Danzig depind cu totul de drepturile și libertățile cetățenilor ce domină pe acest teritoriu. Aceasta privește atât interesele economice ale Poloniei, precum și interesele minorității poloneze de pe teritoriul Danzigului, care până acuma a fost chiar obiectul de bătaie de joc al hitleriștilor.

„Din punct de vedere al intereselor superioare, conchide ziarul, guvernul polonez trebuie să ia o hotărâre bine determinată și atitudinea cuvenită față de toate gesturile d-lor Greiser și Foerster, care cu multă ușurință și fără un pic de jenă, încalcă drepturile stabilite de Societatea Națiunilor“.

A. B. C., cu aceeași dată, scrie între altele: „După atâția ani s'a repetat din nou cazul când o însemnată parte a populației din Danzig, sau poate chiar majoritatea ei, se îndreaptă spre Polonia, așteptând dela ea apărarea drepturilor și libertăților ei cetățenești.

KURJER WARSAWSKI din 19 Iulie scrie, în legătură cu noile măsuri luate de Senatul din Danzig, pentru restrângerea libertăților acordate de Constituție:

„Diplomația polonă caută pe cât posibil în conflictele sale cu Danzigul să evite Societatea Națiunilor și să trateze direct cu Orașul Liber“.

Ziarul socialist ROBOTNIK subliniază: „Polonia nu poate să tolereze, nepăsătoare, spectacolul înlăturării măsurilor de protecție ale cetățenilor Danzigului și târîrea acestora în lagărele de concentrare ale celui de al treilea Reich“.

Presa franceză.

Știrea abolirii statutului din Danzig a provocat o emoție considerabilă. Ziarele franceze din 19 Iulie se ridică împotriva „loviturii de Stat național socialiste“ și se întrebă care va fi atitudinea Poloniei și cea a Societății Națiunilor.

In JOURNAL, d. Saint Brice scrie: „Societatea Națiunilor are dreptul, ba chiar datorita să intervină, căci ea este garanția constituției liberale a Orașului Liber. Nu se poate concepe ca Polonia să îngăduie hitleriștilor să se dedea nepedeșiți la o acțiune violentă, mai ales a doua zi după manifestațiile răsunătoare, care au arătat cât de sensibilă este opinia publică poloneză față de situația din Orașul Liber. Germanii vor fi oare siliți să constate că maniera brutală, adoptată la Danzig, este mai puțin eficace și mai riscată decât maniera dulce pe care au adoptat-o la Viena?“.

LE FIGARO, scrie: „O nouă lovitură de forță germană. Franța și Anglia vor face bine să mediteze săptămâna viitoare la Londra asupra prețului pe care i-au și plătit și asupra aceluia pe care mai riscă să-l plătească în viitor în favoarea ordinii și securității în Europa, din cauza „tăcerii marilor puteri maritime“.

In ECHO DE PARIS, d. Pertinax scrie: „Care sunt planurile Germaniei? După Austria și Danzig împotriva cărui vecin se va îndrepta? Rândul Cehoslovaciei va veni în curând? Cât timp se va mai putea menține optimismul de față al d-lui Baldwin?“.

LE POULAIRE amintește că Societatea Națiunilor a numit o comisiune de trei pentru a urmări situația din Danzig.

Ziarul se întrebă: „Nu ar fi necesar să se convoace telegrafic Consiliul Societății Națiunilor întreg. Există asemenea precedente. Invitând pe toți membrii Consiliului să se întrunească de urgență la Geneva, la Londra sau în altă parte, d. Eden, președintele în exercițiu, nu ar face decât să urmeze o tradiție stabilită. Procedura aceasta nu se pare cu atât mai oportună cu cât situația pretinde o acțiune grabnică și energetică“.

In editorial LE TEMPS constată:

„Această încercare este foarte delicată pentru politica de cooperare polono-germană, astfel cum o practică d. Beck. Diplomația ministrului de afaceri străine ale Poloniei a dat uneori naștere temerii că Polonia va fi târîtă, fără voie, pe urmele Germaniei. În realitate, interesele permanente ale unei țări mari comandă întreaga sa politică generală, iar faptul că acordul polono-german nu poartă deschis asupra niciuneia din marile probleme, care se pun între Berlin și Varșovia — Danzig, „coridorul“, Silezia superioară și chestiunea minorităților — și că Germania n'a renunțat formal la niciuna din revendicările sale în răsărit, acest fapt este în deajuns pentru a impune Polonezilor cea mai mare prudență și cea mai mare vigilență.

„Manopera germană directă la Danzig, coincidând cu acordul austro-german, admitând că acesta înseamnă realmente o renunțare provizorie la Anschluss, este de natură a da de gândit Polonezilor, care se pot întreba dacă această coincidență nu implică planul Germaniei de a-și jertfi deocamdată ambițiile din Europa centrală, cu scopul de a face posibilă o apropiere de Italia, spre a-și îndrepta întreaga activitate externă spre răsărit. Pe drept sau pe nedrept se stabilește o apropiere între îngrijorarea provocată la Varșovia de chestiunea Danzigului, și faptul că generalul Rydz Smigly a fost recunoscut oficial ca șef efectiv al puterii executive în calitate sa de „prim apărător al patriei și prim colaborator al președintelui republicii“, ceea ce are drept consecință, de a pune sub autoritatea sa directă pe toți membrii guvernului, inclusiv președintele Consiliului de miniștri. Nu începe nicio îndoială că prin această măsură se afirmă voința de a subordona întreaga politică internă și externă a Poloniei, necesităților primordiale ale apărării naționale. Ar fi greșit să se presupună că prin acordul polono-german guvernul din Varșovia și-a închis orice ieșire pentru politica sa de independență și că el

este târît prin forța lucrurilor pe urmele Germaniei. În ziua mai apropiată, chiar decât o cred unii, în care problemele pendinte între Polonia și Cehoslovacia vor fi fost rezolvate, un bloc polono-cehoslovac, sprijinit pe Mica Înțelegere ar veni să modifice profund aspectul lucrurilor în Europa centrală și orientală“.

Studînd consecințele imediate ale loviturii de Stat, național socialiste din Danzig, ziarele din 20 Iulie își concentrează atenția asupra atitudinii pe care o va lua Polonia.

„Evoluția chestiunii Danzigului depinde mai presus de toate de Polonia, scrie LE JOURNAL. Pentru ea doar a fost creiat Orașul Liber. Pe de altă parte numai Polonia ar fi în situația internațională de a interveni, și până acum a avut prilej să o facă.

„Societatea Națiunilor n'ar avea puțința să decidă o intervenție, decât dacă polonezii ar fi dispuși să accepte toate riscurile unui conflict cu Germania. În aceste împrejurări se poate constata cât de gingașă este situația pentru conducătorii dela Varșovia“.

„Fără îndoială, scrie LA REPUBLIQUE, Societatea Națiunilor va cere Poloniei să intre în acțiune. Dar, în cazul probabil al unui refuz, ce va putea face Societatea Națiunilor. Odată mai mult, Anglia va avea un rol hotărîtor în decizia pe care ar putea o lua Societatea Națiunilor. D. Eden, mai mult ca ori care altul, are acum cuvîntul. Europa toată așteaptă astăzi fapte“.

Le POPULAIRE se îndoiește că d. Beck, ministrul de externe al Poloniei însărcinat de Societatea Națiunilor să se ocupe de chestiunea Danzigului, ar fi dispus să sesizeze consiliul, de cele petrecute la Danzig. „Consiliul Societății Națiunilor nu poate face altceva decât să ia el însuși această chestiune în mână. Numai consiliul poate lua hotărîrile necesare ca să facă să se respecte statutul Orașului Liber, fixat de Societatea Națiunilor și garantat de consiliul ei“.

CONFERINȚA DELA MONTREUX

Presa franceză.

Ziarele din 16 Iulie socotesc că reușita conferinței dela Montreux este acum pe deplin asigurată și își exprimă satisfacția pentru această perspectivă.

Presa afirmă că acordul la care se va ajunge trebuie considerat ca o victorie a punctului de vedere sprijinit de Franța și de aliații ei.

L'OEUVRE subliniază că articolul 16 al convenției strămtorilor dă posibilitate Franței, după încheierea unui pact de asistență mutuală cu Turcia, să asigure nu numai propria sa securitate, ci și aceea a aliaților săi.

LE MATIN observă că posibilitățile Franței de a-și sprijini amicii ei în caz de nevoie sunt acum înconjurate de toate garanțiile necesare.

Presa engleză.

DAILY TELEGRAPH din 18 Iulie anunță, în articolul său de fond, semnarea iminentă a convenției strămtorilor și adaugă că reprezentanții puterilor semnatare trebuiesc felicitați călduros pentru succesul obținut.

Constată că sunt și câteva lipsuri, până la o satisfacție generală:

„Spre exemplu, Italia n'a fost reprezentată, dar noua convenție este lăsată deschisă semnăturii ei. Japonia poate avea obiecțiuni contra situației privilegiate care s'a acordat Rusiei, în ce privește dreptul fără restricție, de a trimite vapoare de războiu, în timp de pace, prin strămtori; dar Japonia nu este direct interesată în afacerile mediteraniene. De asemenea și Germania vede în anumite articole indiciul unei alinieri europene contra ei. Totuși, Germania n'a fost unul dintre Statele semnatare dela Lausanne și deci, atît timp cât 6 puteri semnatare, inclusiv Turcia, iscălesc noua convenție, intrarea ei în vigoare nu va putea fi atinsă“.

MORNING POST, cu aceeași dată, sub titlul: „Revizuire prin bună înțelegere“, publică un articol de fond, în care emite părerea că această conferință este unica printre conferințele internaționale, prin faptul că, subiectul principal de dezbătut, în afară de oarecari controverse, a fost acceptat aproape chiar fără discuție.

„Dar mai important decât rezultatele actuale, conchide ziarul, este faptul că tratatul a fost revizuit prin

procedură legală și într'un mod cu totul satisfăcător, părțile care au cerut modificarea. Conferința dela Montreux a stabilit deci un precedent de notat, care va ajuta să restabilească încrederea, atât în sfințenia, cât și elasticitatea obligațiilor tratatelor. De sigur, că nu se poate considera că toate tratatele sunt tot atât de susceptibile la o modificare voluntară prin bună înțelegere. Nu începe îndoială însă că exemplul dela Montreux poate fi pus în vederea acelor puteri, care în ultimii ani au preferat să ia legea în mâna lor, în loc să încerce posibilitatea unei revizuiri legale. Având credința că nimic nu va fi revizuit în favoarea ei, Germania a făcut ca toți să nu primească favorabil doleanțele ei, și cu cât adopta mai mult atitudinea de provocare, cu atât mai puțin este probabil că își va ajunge scopul prin mijloace pașnice. Turcia trebuie felicitată și pentru buna ei credință și pentru răsplata dorită“.

Presa germană.

Presă germană a urmărit deaproape cu viu interes desfășurarea desbaterilor conferinței străntorilor dela Montreux, susținând punctul de vedere englez și manifestând statornic o adversitate Rusiei Sovietice.

Astfel:

BERLINER BÖRSER ZEITUNG din 16 Iulie, după ce reproduce noile texte ale articolelor buclucașe, care au împiedecat ajungerea la un acord și care, prin modificarea lor după propunerile de conciliere franco-sovietice au ajuns să mulțumească pe toți participanții la conferință, scrie:

„Anglia, prin intermediul Franței și după insistența politică depusă de d. Paul Bonecour, potrivit și unei vechi tradiții în materie de înțelegere anglo-rusă, via franceză, a cedat pretențiilor rusești, constrânsă poate și de trista experiență recentă făcută de guvernul britanic cu sancțiunile contra Italiei și cu atitudinea sa nepotrivită în conflictul italo-abisimian.

„Nu-i mai puțin adevărat că presa franceză are de ce să se bucure și să proclame triumful politicii franco-sovietice la Montreux, acoperind cu lauri pe dibacii negociațorii Paul Bonecour, mai ales că prin acordul la care s'a ajuns, mulțumită îngăduinței britanice, Franța și-a asigurat furniturile de petrol din Rusia și România în caz de războiu și și-a consolidat politica și alianțele ei cu aceste două țări.

„Succesul e vădit, să vedem consistența și durata lui“.

Și BERLINER TAGEBLATT din 16 Iulie sublinează succesul politicii franco-sovietice în conferința dela Montreux, adăugând ironic:

„Anglia sub presiunea Parisului a cedat U. R. S.S.-ului, iar Moscova și Parisul își sărbătorește triumful, pe când guvernul britanic e aspru criticat în Anglia de presa engleză“.

FRANKFURTER ZEITUNG din 17 Iulie, scrie între altele:

„La Montreux s'a ajuns după câteva săptămâni de negocieri la un compromis, pe care Anglia a fost silită să-l accepte, ca să nu înăsprească și mai mult atmosfera politică și așa destul de încărcată a Europei, din cauza buclucașei chestiuni a sancțiunilor anti-italiene, a fiascoului dela Geneva și a regroupării politice a Statelor Europei Centrale.

„Fără îndoială că succesul acestui compromis, care a îngăduit terminarea conferinței străntorilor, ținută la Montreux, aparține abilității și dârzeniei politice a d-lor Paul Bonecour, Litvinov și Titulescu care au impus și convins conferința“.

BERLINER BÖRSER ZEITUNG din 19 Iulie, comentând acordul străntorilor dela Montreux, scrie:

„Politica externă engleză a suferit o înfrângere aparentă la Montreux, cedând pretențiilor sovietice, susținute cu putere și de d-nii Paul Bonecour și Titulescu, care apărau însă interesele franceze și române identice în ce privește trecerea vaselor de războiu prin Dardanele. Dar dacă Anglia a cedat acum, aceasta se datorește mai mult voinței ei de a menține pacea și de a evita noui complicații europene pentru un lucru, care în definitiv nu știrbește interesele cele mari permanente ale Angliei.

„Curios este ca Roma păstrează o atitudine rezervată față de rezultatul conferinței dela Montreux“.

DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG din 19 Iulie privește astfel acordul dela Montreux:

„Din acordul dela Montreux numai Turcia se poate spune că a ieșit triumfătoare cu toate concesiiile făcute celorlalte puteri de a le asigura libera trecere prin Dardanele a vapoarelor lor comerciale sau de războiu în timp de pace și de războiu.

„Concesiiile făcute sunt platonic și drepturile de liberă trecere dobândite de Rusia și România sunt, după părerea noastră, imaginare, fiindcă în caz de războiu Turcia, ca exclusivă stăpânitoare a Străntorilor, va fi arbitru situației și va face așa cum îi va dicta interesele în caz de războiu.

„Anglia, care a cedat, și-a dat probabil seama de acest adevăr și de aceea a dat Rusiei iluzia triumfului pretențiilor ei.

„Dar puterile contractante dela Montreux au subliniat că și exprimă încredere în cuvântul Turciei, care și l-a ținut, în trecut întotdeauna.

„In trecut, în Turcia sultanilor, da! Dar în Turcia republicană și revoluționară a lui Atatürk-Kemal poți să mai crezi că se va păstra tradiția ținerii cuvântului dat, când atâtea din bunele și frumoasele tradiții turcești, cu farmecul lor deosebit oriental s'au răsturnat și prăvălit de Republica turcească, înnoitoare de principii practice și oportuniste?“.

Presa sovietică.

Ziarele sovietice, din 21 Iulie, consacra numeroase articole semnării convenției dela Montreux.

IZVESTIA scrie că: semnarea convenției străntorilor, înseamnă victoria punctului de vedere sovietic în această chestiune, punct de vedere care servește mai bine, ca oricare, interesele păcii. Într'adevăr, prin recente acorduri, care au intervenit între puterile riverane ale Mării Negre, limitarea intrării vaselor care aparțin țărilor neriverane, era necesară, pentru a întâmpina o eventuală pătrundere a forțelor unora din țări, care urmăresc schimbarea hărții mondiale.

„Cu toată opunerea Germaniei și a Japoniei, continuă ziarul, Uniunea Sovietică a izbutit să impună ca să și poată deplasa flota sa din Marea Neagră, în celelalte porți sovietice, și viceversa.

„Este satisfăcător de constatat că Anglia a înțeles în cele din urmă că interesele păcii cereau permiterea acestor deplasări.

„In sfârșit, delegația sovietică a izbutit să convingă și pe celelalte națiuni reprezentate, că este în interesul păcii ca să se permită trecerea nelimitată prin strâmători a vaselor de războiu, care, în timp de războiu, duc la îndeplinire hotărârile Societății Națiunilor, pentru sprijinirea puterii, ce a fost atacată. Din această conferință prestigiul Societății Națiunilor este mărit și pactul întărit.

„Uniunea Sovietelor a dovedit și cu acest prilej că nu înțelege să folosească conferințele internaționale pentru impunerea unei politici egoiste sau de prestigiu, ci numai pentru consolidarea păcii.

„Concluziile conferinței sunt satisfăcătoare dintr'un întreit punct de vedere:

1. Deciziile luate sunt conforme cu interesele Uniunii Sovietelor în Marea Neagră.

2. Ele satisfac interesele legitime ale Turciei, care ne este amică, restabilind suveranitatea ei în strâmători, și

3. Ele răspund așteptărilor tuturor sprijinitorilor păcii.

„Amicii organizării internaționale a securității colective au câștigat o luptă importantă”.

Presa greacă.

Comentând semnarea convenției dela Montreux, pentru reocuparea militară a strâmtoarelor, ziarul ELEFTHERON VIMA, din 21 Iulie, scrie:

„Poporul elen ia parte la acest eveniment fericit pentru republica aliată. Securitatea Turciei constituie și securitatea propriului nostru teritoriu. Această convingere, care face parte de mai multă vreme din conștiința adâncă și inalterabilă a țării noastre, a făcut ca guvernul elen să se declare solidar cu teza turcă, chiar din primul moment al prezentării ei.

„După ultimele evenimente și de când s'a dovedit că Societatea Națiunilor nu poate să-și impună hotărârile sale, Turcia nu mai putea să se considere în siguranță la ea acasă, fără să exercite control asupra Dardanelor, care formează ușa casei sale.

„Nicio obiecție nu putea fi ridicată în fața unor motive atât de plauzibile”.

„PROIA observă:

„Este natural ca insulele grecești așezate în fața strâmtoarelor să beneficieze de același statut ca cel acordat strâmtoarelor.

„Aceasta nu înseamnă că Grecia se va grăbi să le înarmeze. În momentul de față o asemenea măsură ar fi lipsită de orice sens. Aceste insule dobândesc ipso facto o valoare strategică, numai în cazul apărării strâmtoarelor”.

Presa iugoslavă.

Ziarul VREME din Belgrad, cu data de 21 Iulie, sub titlul: „Semnarea convenției dela Montreux”, publică o corespondență din Ankara, în care relevă entuziasmul produs de știrea semnării convenției strâmtoarelor.

Sub titlul: „Marele succes al Turciei Komaliste”, același ziar publică o corespondență specială din Montreux, în care, după ce reproduce declarația d-lui Ruștu Aras, relevă însemnătatea acordului dela Montreux.

„Succesul conferinței dela Montreux a ameliorat cu mult greaua situație internațională, probând totodată și o evidentă victorie a ideii și a principiului lealității

internaționale, a politicii de securitate colectivă și a politicii unei colaborări loiale între popoare.

„Toată presa străină recunoaște marele merit al Turciei și al aliatelor ei din Înțelegerea Balcanică, de a fi știut să găsească o formulă pentru rezolvarea unei probleme, fără ca ea să capete un caracter agresiv. Sosirea d-lui Titulescu a făcut o impresie dintre cele mai favorabile. Declarațiile făcute la sosire de d-sa sunt foarte optimiste. Ministrul de externe al României a ținut să asiste personal la această manifestare și prietenie față de aliata Turciei, prietenie ce reprezintă una din bazele Înțelegerii Balcanice.

„Privirile întregii Europe sunt îndreptate spre Turcia, care, datorită acestui rezultat al conferinței dela Montreux, inaugurează o nouă epocă a politicii sale internaționale. Soluționarea chestiunii, conform dorinței Turciei, României, Rusiei și Angliei, reprezintă punctul culminant al tuturor eforturilor internaționale.

„Aceasta este prima conferință la care nu participă Italia.

„Pentru triumphiul revizionist, *conchide ziarul*, această conferință reprezintă o mare manifestare a politicii pacifiste, a statu-quo-ului, a integrității teritoriale și a dreptului internațional”.

POLITICA din 21 Iulie, ocupându-se de aceeași chestiune, scrie:

„In cea mai bună dispoziție s'a terminat ieri conferința dela Montreux.

„Atenția generală este îndreptată spre acest colț, unde o conferință postbelică a avut un astfel de succes, îmbunătățind situația politică internațională. Turcia, după părerea cercurilor politice este singura țară care a știut să găsească calea cea mai sigură și mai dreaptă pe care o prezintă colaborarea internațională.

„Presa străină recunoaște meritul atât al Turciei cât și al aliatelor ei, care au găsit o formulă ce s'a putut opune în fața revizionismului agresiv”.

In continuare ziarul subliniază mulțumirea generală „pe care a produs-o sosirea d-lui Titulescu la Montreux”.

Reproducând declarația făcută reprezentanților presei cu ocazia sosirii d-sale la Montreux, ziarul scoate în evidență următorul pasaj:

„Satisfacția pe care a dobândit-o Turcia, spune d. Titulescu, o resimte nu numai Turcia, ci și Înțelegerea Balcanică”.

In continuare ziarul subliniază succesul politicii de legalitate care a fost practică de popoarele Micii Înțelegeri și Înțelegerii Balcanice.

Presa polonă.

KURJER WARSZAWSKI din 17 Iulie publică sub titlul: „In jurul Strâmtoarelor”, o lungă corespondență din Istanbul, din care extragem:

„Dela început totul mergea bine. Semnatarii convenției dela Lausanne au acceptat fără nicio rezervă proiectul ture pentru un nou regim al strâmtoarelor. Mai târziu au început să apară greutățile care puneau Turcia într'o situație foarte delicată.

„Până acum Turcia mergea mână în mână cu Sovietele și de câțiva ani, cu Grecia, Iugoslavia și România. Pe arena internațională ea se bucura și de simpatia Franței și într'o măsură oarecare și din partea Angliei și Italiei.

„De fapt Anglia nu simțea niciodată o simpatie pentru Turcia, pe când Italia a fost cea dintâi țară care a căutat să câștige prietenia noului Stat ture.

„Mai târziu, văzând că Turcia nu reacționează de loc la toate „avansurile“ Romei, Italia și-a schimbat atitudinea, iar la conferința dela Montreux nici nu a trimis delegați.

„O mare mirare a produs la Ankara atitudinea Bulgariei, căci Turcia a crezut că ea va fi ostilă propunerilor sale.

„Grecii la rândul lor au cerut drept recompensă diferite privilegii comerciale.

„O principală disonanță a produs punctul de vedere al

Moscovei. Pe de altă parte Anglia s'a întors la tradiționala ei politică de antagonism împotriva fortificării flotei rusești în Mediterană.

„Parisul nu s'a arătat de loc dispus, pentru frumoșii ochi ai Moscovei, să menție disonanța cu Anglia și astfel a cedat acestea din urmă. Turcia, pe lângă aceasta, nu poate proba atâta prietenie Sovietelor, încât să poată admite concentrarea flotei baltice în Marea Negră.

„Iată de ce nu este de mirare *scrie, în concluzie ziarul*, că presa turească după două săptămâni de debateri a devenit foarte pesimistă în ce privește propunerea turcă. Nu se știe ce surprize mai poate rezerva apariția Italiei la conferința dela Montreux“.

SITUAȚIA DIN SPANIA

Presa engleză.

Ziarele engleze din 20 Iulie își concentrează interesul asupra evenimentelor din Spania. Ziarele încearcă să tragă o concluzie din știrile absolut parțiale cunoscute până acum.

După DALY TELEGRAPHII monarhiștii s'au văzut nevoiți să adopte sistemul de luptă al comuniștilor, războiul civil. La Barcelona și în alte localități lupta politică a degenerat în ciocniri sângeroase între elementele de stânga și fasciști. „Rezultatul nu poate fi decât dictatura, de dreapta sau de stânga“.

NEWS CHRONICLE constată că „revolta dovedește gradul de disperare și de teamă al drepte, care vede pierzând și ultima influență de care mai dispunea în Spania. În cazul când mișcarea ar câștiga oarecare teren, este probabil că actualul guvern va fi înlocuit cu un cabinet exclusiv socialist, sub conducerea d-lui Largo

Caballero. Dacă lucrurile se desfășoară astfel, se va crea o situație deosebit de importantă pentru Spania și pentru Europa“.

DAILY HERALD afirmă că în Spania lupta se dă pentru sau contra dictaturii fasciste.

DAILY MAIL, conservator, scrie: „Este de așteptat ca forțele de stânga, sub conducerea d-lui Caballero — acest Lenin al Spaniei — încurajate de înfrângerea drepte, să intensifice acțiunea pentru a face din Spania o țară infeudată comunismului și Internaționalei roșii“.

Presa sovietică.

IZVESTIA din 20 Iulie, comentând evenimentele sângeroase din Spania, își exprimă părerea că „Deși forțele fasciste sunt de mult pregătite și numeroase, totuși, prin unirea tuturor factorilor ai democrației spaniole, lucrători și țărani, militarismul fascist va putea fi distrus și liniștea restabilită“.